

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain 7 ja 8 c §:n ja turvallisuusselvityslain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi valtion virkamieslain 7 ja 8 c §:n ja turvallisuusselvityslain muuttamisesta sekä eräiksi niihin liittyviksi laeiksi (HE 70/2017 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Hallintovaliokunta (HaVM 23/2017 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

valtion virkamieslain 7 ja 8 c §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan valtion virkamieslain (750/1994) 7 ja 8 c §, sellaisina kuin ne ovat, 7 § laeissa 281/2000, 176/2003, 901/2009, 1322/2009, 470/2011, 894/2011 ja 631/2015 sekä 8 c § laissa 735/2014, seuraavasti:

7 §

Seuraaviin virkoihin voidaan nimittää vain Suomen kansalainen:

- 1) oikeuskanslerin ja apulaisoikeuskanslerin virka sekä oikeuskanslerinviraston kansliapäällikön ja esittelijäneuvoksen osastopäällikkönä virka;
- 2) ministeriön valtiosihteerin virka, valtiosihteerin kansliapäällikkönä ja kansliapäällikön virka, ministeriön osastopäällikön virka ja sitä vastaava tai ylempi virka, ministeriön apulaisosastopäällikön ja toimistopäällikön virka, muu yksikön päällikön virka sekä ministerin erityisavustajan määräaikainen virkasuhde;
- 3) ministeriön virka, jonka tehtäviin kuuluu toimia ministeriön valmiuspäällikkönä, jonka tehtäviin kuuluu valmius- ja varautumistehtäviä tai jonka tehtäviin kuuluu muutoin kuin satunnaisesti käsitellä suojaustasoon I tai II kuuluviksi luokiteltuja asiakirjoja;
- 4) viraston päällikön virka;
- 5) ulkoasiainhallinnon virka;
- 6) tuomarin virka sekä virka, johon kuuluu syyttäjän tai ulosottomiehen tehtäviä;

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

7) sisäministeriön toimialan viraston päällikön välittömänä alaisena toimivan päällikön ja johtajan virka, poliisilaissa (872/2011) tarkoitettu poliisimiehen virka, suojelupoliisin muu kuin poliisimiehen virka, poliisihallinnon virka, jonka tehtäviin kuuluu muutoin kuin satunnaisesti käsitellä suojaustasoon I tai II kuuluviksi luokiteltuja asiakirjoja, sekä rajavartiolaitoksen virka;

8) puolustusministeriön ja puolustusvoimien virka;

9) valtiovarainministeriön ja Väestörekisterikeskuksen virka, johon kuuluu tieto- ja kyberturvallisuuteen olennaisesti vaikuttavia tehtäviä, Tullin virka, johon kuuluu oikeus pidättämiseen tai Suomen alueellisen koskemattomuuden valvontaan ja turvaamiseen osallistuminen tai Tullin toimialaan kuuluvia rikostutkinta- ja valvontatehtäviä, sekä Tullin pääjohtajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka, Aluehallintoviraston pelastustoimen ja varautumisen tehtäviä hoitavan vastuualueen päällikön virka sekä Väestörekisterikeskuksen ylijohdajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka;

10) työ- ja elinkeinoministeriön johtavan asiantuntijan virka, jonka tehtäviin kuuluu käsitellä ulkomaisten yritysostojen seurannasta annetussa laissa (172/2012) tarkoitettuja tietoja;

11) maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tietotekniikkapalvelukeskuksen ylijohdajan virka, Maanmittauslaitoksen paikkatietokeskuksen ylijohdajan virka, Maanmittauslaitoksen tuotantotoimintayksikön ylijohdajan virka sekä Metsähallituksen erävalvonnasta annetussa laissa (1157/2005) tarkoitettu erätarkastajan virka;

12) Liikenteen turvallisuusviraston, Liikenneviraston, Viestintäviraston sekä Ilmatieteen laitoksen pääjohtajan välittöminä alaisina toimivien johtajien ja ylijohdajien virat sekä mainittujen virastojen virat, joiden tehtäviin kuuluu valmius- ja varautumistehtäviä;

13) Energiaviraston ylijohdajan välittömänä alaisena toimivan johtajan virka.

Mitä 1 momentissa säädetään virkaan nimittämisestä, sovelletaan myös määrättäessä virkamies 1 momentissa tarkoitettua virkaa vastaavaan tehtävään tai nimitettäessä joku 9 §:n 1 momentin nojalla määräajaksi tai muutoin rajoitetuksi ajaksi hoitamaan tämän pykälän 1 momentissa säädettyyn virkaan tai virkasuhteeseen kuuluvia tehtäviä.

8 c §

Viranomaisen on nimitysharkinnassa otettava huomioon nimitettävän tai tehtävään määrättävän nuhteettomuus sekä varmistettava, ettei hänellä ole virkaan kuuluvien tehtävien asianmukaista hoitoa vaarantavia sidonnaisuuksia ja että hänellä on muissakin suhteissa edellytykset hoitaa tehtävänsä riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti. Viranomaisen edellä tarkoitettua velvollisuutta arvioitaessa on otettava huomioon täytettävänä olevan viran tai tehtävän luonne, nimitettävänä olevan henkilön aikaisemmat palvelussuhteet valtioon ja niiden hoitamisen asianmukaisuus sekä viranomaisen käytettävissä olevat keinot nimitettävän taustan selvittämiseksi.

Virkaan nimittämisen edellytyksenä on, jos niin valtioneuvoston asetuksella säädetään, että virkaan nimitettävällä on voimassa oleva turvallisuusselvityslaisissa (726/2014) tarkoitettu henkilöturvallisuus selvitystodistus.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää 2 momentissa tarkoitettua henkilöturvallisuus selvitystodistusta koskevasta vaatimuksesta, jos virkaan nimitettävällä on oikeus muutoin kuin satunnaisesti käsitellä suojaustasoon I tai II luokiteltuja asiakirjoja tai jos hänen on muutoin tarkoitus toimia tehtävässä, jossa sen luonteen vuoksi edellytetään erityistä luotettavuutta.

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

turvallisuusselvityslain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan turvallisuusselvityslain (726/2014) 11 §:n 3 momentti, 23 §:n 1 ja 3 momentti, 27 ja 28 § ja 48 §:n 5 momentti sekä
lisätään 3 §:n 1 momenttiin uusi 9 a kohta, 11 §:ään uusi 4 momentti, 25 §:ään, sellaisena kuin se on osaksi laissa 931/2016, uusi 3 ja 4 momentti ja lakiin uusi 28 a ja 28 b § seuraavasti:

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

9 a) *ulkomaansidonnaisuuksilla* selvityksen kohteen selvityksentekohetken ja aikaisempia kansalaisuuksia, toimimista toisen valtion palveluksessa, osallistumista elinkeinotoimintaan toisessa valtiossa, hänen toisessa valtiossa olevaa varallisuuttaan, hänen läheisiään, jotka ovat toisen valtion kansalaisia, hänen jatkuvia ja kiinteitä yhteyksiään toisen valtion kansalaisiin sekä hänen muita sidonnaisuuksiaan toiseen valtioon tai sen kansalaisiin ja yhteisöihin;

11 §

Eräiden selvityksen kohdetta koskevien seikkojen huomioon ottaminen henkilöturvallisuusselvityksen laadinnassa

Toimivaltaisen viranomaisen on selvityksen kohteen ulkomaansidonnaisuuksien merkitystä selvityksen lopputulosta harkitessaan otettava erityisesti huomioon:

- 1) ulkomaansidonnaisuuksien merkitys selvityksen perusteena olevan tehtävän kannalta;
- 2) ulkomaansidonnaisuuksien luonne, kesto ja jatkuvuus;
- 3) sen todennäköisyys, että ulkomaansidonnaisuus altistaa selvityksen kohteen hyväksikäytölle, painostukselle, lahjomiselle tai muulle epäasialliselle vaikuttamiselle;
- 4) sen todennäköisyys, että ulkomaansidonnaisuus muulla kuin 3 kohdassa tarkoitettulla tavalla on omiaan vaarantamaan selvityksen kohteen mahdollisuuksia ja kykyä huolehtia selvityksen perusteena olevaan tehtävään kuuluvista velvollisuuksista riippumattomasti ja muutoinkin luotettavasti.

Tietojen käyttörajoituksista eräissä tapauksissa säädetään 32 §:ssä.

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

23 §

Rekisteritietojen käyttö ja tarkistaminen sekä selvityksen kohteen haastattelu

Henkilöturvallisuusselvitys tehdään tarkistamalla henkilöä koskevat rekisteritiedot tässä luvussa säädetyllä tavalla sekä tarvittaessa selvityksen kohdetta haastattelemalla hänen yleisistä olosuhteistaan, ulkomailla oleskelustaan, ulkomaansidonnaisuuksistaan ja muista sellaisista seikoista, joilla on erityistä merkitystä arvioitaessa hänen riippumattomuuttaan ja luotettavuuttaan muutoinkin selvityksen perustana olevan tehtävän kannalta.

Laajaa henkilöturvallisuusselvitystä laadittaessa voidaan selvittää myös selvityksen kohteen taloudellista asemaa ja hänen ulkomaansidonnaisuuksiaan sekä hänen läheisiään laatimalla läheisestä perusmuotoinen henkilöturvallisuusselvitys noudattaen, mitä 25 §:ssä säädetään.

25 §

Perusmuotoisen henkilöturvallisuusselvityksen tietolähteet

Perusmuotoisen turvallisuusselvityksen osana voidaan selvittää henkilön ulkomaansidonnaisuudet, jos selvitys laaditaan:

- 1) 19 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua tehtävää tai kansainvälisen tietoturvallisuusvelvoitteen toteuttamista varten; tai
- 2) henkilöstä, jota ollaan valitsemassa:
  - a) Maanpuolustuskorkeakoulun upseerin virkaan johtaviin opintoihin;
  - b) Poliisiammattikorkeakoulun poliisitehtäviin tai pelastusalan ammattikorkeakoulututkintoon tähtäviin opintoihin;
  - c) Raja- ja merivartiokoulun rajavartijan virkaan johtaviin opintoihin; tai
  - d) koulutukseen, jonka tarkoituksena on valmentaa henkilöitä ulkoasiainhallinnon tehtäviin.

Ulkomaansidonnaisuudet voidaan selvittää selvityksen kohteen suostumuksella myös silloin, kun toimivaltainen viranomainen katsoo sen olevan tarpeen selvitystä laadittaessa esille tulleiden tietojen ja selvityksen perusteena olevan tehtävän kannalta.

27 §

Laajan henkilöturvallisuusselvityksen tietolähteet

Laajaa henkilöturvallisuusselvitystä laadittaessa voidaan sen lisäksi, mitä 25 §:n 1 ja 2 momentissa säädetään, selvittää tiedot selvityksen kohteena olevan henkilön:

- 1) elinkeinotoiminnasta tai osallistumisesta siihen;
- 2) varallisuudesta ja veloista sekä muista taloudellisista sidonnaisuuksista;
- 3) perhe- ja sukulaisuussuhteista;
- 4) ulkomaansidonnaisuuksista.

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

28 §

Henkilötietolomake ja siinä ilmoitettujen tietojen tarkistaminen

Selvityksen kohde antaa laajan henkilöturvallisuusselvityksen pohjaksi henkilötietoilmoituksen, josta ilmenevät tiedot hänen:

- 1) viimeisten kymmenen selvityksen tekoa edeltäneen vuoden aikana harjoittamastaan elinkeinotoiminnasta tai osallistumisestaan siihen;
- 2) varallisuudestaan ja veloistaan sekä muista taloudellisista sidonnaisuuksistaan;
- 3) perhe- ja sukulaisuussuhteistaan;
- 4) ulkomaansidonnaisuuksistaan.

Sen lisäksi, mitä 25 ja 57 §:ssä säädetään, toimivaltainen viranomainen voi tarkistaa annetut tiedot ja hankkia tätä tarkoitusta varten tietoja:

- 1) Verohallinnon julkisista verotustiedoista;
- 2) yleistä käyttöä varten perustetuista elinkeinotoiminnan harjoittamista tai omaisuutta kuvaavia julkisia tietoja sisältävistä rekistereistä;
- 3) selvityksen kohteen antamalla luvalla luotto- ja rahoituslaitoksista;
- 4) ulkomaansidonnaisuuksien selvittämiseksi sellaisesta maasta tai kansainväliseltä toimielimeltä, josta toimivaltainen viranomainen voi kansainvälisen sopimuksen tai säädöksen mukaisesti saada turvallisuusselvitysmenettelyä varten tietoja.

Mitä 1 momentin 4 kohdassa ulkomaansidonnaisuuksien ilmoittamisesta ja 2 momentin 4 kohdassa toimivaltaisen viranomaisen käytettävissä olevista tietolähteistä säädetään, sovelletaan myös silloin, kun selvityksen kohteen ulkomaansidonnaisuuksia selvitetään osana perusmuotoista henkilöturvallisuusselvitystä.

Toimivaltaisen viranomaisen on varattava selvityksen kohteelle tilaisuus lausua antamiensa tietojen tarkistamisessa ilmi tulleista seikoista.

28 a §

Selvityksen kohteen ilmoitus muuttuneista ulkomaansidonnaisuuksistaan

Henkilö, josta laaditun henkilöturvallisuusselvityksen osana on selvitetty hänen ulkomaansidonnaisuuksiaan, on velvollinen ilmoittamaan selvityksen laatineelle viranomaiselle uusista tai muuttuneista ulkomaansidonnaisuuksistaan ilman aiheetonta viivytystä. Ilmoitusvelvollisuutta ei ole, jos henkilöturvallisuusselvitys tai sen perusteella annettu henkilöturvallisuusselvitystodistus ei enää ole voimassa.

28 b §

Toimivaltaisen viranomaisen muuttuneita ulkomaansidonnaisuuksia koskeva tiedonantovelvollisuus

Jos toimivaltainen viranomainen katsoo selvityksen kohteen 28 a §:ssä säädetyn mukaisesti antamasta ilmoituksesta ilmenevän tietoja, jotka olisivat voineet vaikuttaa turvallisuusselvitystodistuksen antamiseen tai turvallisuusselvityksen lopputuloksen sisältöön, toimivaltaisen viranomai-

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

sen on salassapitosäännösten estämättä, selvityksen kohdetta kuultuaan ilmoitettava asiasta henkilöturvallisuusselvitystä hakeneelle.

Toimivaltaisen viranomaisen on ennen 1 momentissa tarkoitetun ilmoituksen tekemistä selvitettävä, toimiiko selvityksen kohde edelleen henkilöturvallisuusselvityksen hakijana olleen työnantajan palveluksessa tai hakijan toimeksiannosta suoritettavissa tehtävissä taikka onko hän opiskelijana hakijana toimineessa oppilaitoksessa taikka ulkoasianhallinnon koulutuksessa.

Tieto seurannan lopputuloksesta toimitetaan 1 momentista riippumatta sille, joka 48 §:n 5 momentin mukaisesti on merkinnyt turvallisuusselvitysrekisteriin selvityksen kohteen ottamisesta palvelussuhteeseen, jollei palvelussuhdetta ole ilmoitettu päättyneeksi.

48 §

Turvallisuusselvitysrekisteri, sen käyttötarkoitus ja tietojen tallettaminen rekisteriin

Sen, joka on päättänyt ottaa palvelussuhteeseen henkilön, josta laaditusta henkilöturvallisuusselvityksestä se on hankkinut tiedot 50 §:n 2 momentin nojalla turvallisuusselvitysrekisteristä, on ilmoitettava päätöksestään suojelupoliisille. Ilmoitus on tehtävä myös edellä tarkoitetun palvelussuhteen päättymisestä. Ilmoitus voidaan tehdä merkitsemällä tieto turvallisuusselvitysrekisteriin tai muutoin sähköisesti suojelupoliisin hyväksymällä tavalla.

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain 16 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Maanpuolustuskorkeakoulusta annetun lain (1121/2008) 16 §:n 3 momentin 3 kohta sekä
lisätään 16 §:n 3 momenttiin uusi 3 a kohta seuraavasti:

16 §

Kelpoisuus korkeakoulututkintoon johtaviin opintoihin sekä upseerin virkaan johtaviin opintoihin asetettavat lisävaatimukset

Upseerin virkaan johtaviin opintoihin otettavalta vaaditaan lisäksi, että henkilö on:

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

3) terveydentilaltaan puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva;

3 a) puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tehtävissä edellytettävällä tavalla nuhteeton ja että hänellä ei ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka vaarantavat tehtävien asianmukaista ja riippumatonta hoitamista, ja että hän on muutoinkin luotettava;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain 26 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan rajavartiolaitoksen hallinnosta annetun lain (577/2005) 26 §:n 1 momentin 3 kohta, sellaisena kuin se on laissa 1229/2013, sekä
lisätään 26 §:n 1 momenttiin, sellaisena kuin se on laissa 1229/2013, uusi 3 a kohta seuraavasti:

26 §

Rajavartijan peruskurssille valitseminen

Raja- ja merivartiokoulu valitsee opiskelijat rajavartijan peruskurssille. Peruskurssille voidaan hyväksyä valintakokeen läpäissyt henkilö, joka on:

-----
3) terveydentilaltaan rajavartiolaitoksen tehtävien asianmukaisen hoitamisen kannalta sopiva;

3 a) rajavartiolaitoksen tehtävissä edellytettävällä tavalla nuhteeton, jolla ei ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka vaarantavat tehtävien asianmukaista ja riippumatonta hoitamista, ja joka on muutoinkin luotettava;

Tämä laki tulee voimaan päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain 24 ja 24 a §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Poliisiammattikorkeakoulusta annetun lain (1164/2013) 24 §:n 1 momentin 3 kohta ja 2 momentti ja 24 a §, sellaisena kuin niistä on 24 a § laissa 1174/2016, seuraavasti:

24 §

Poliisimieheksi koulutettaville asetettavat lisävaatimukset

Jos ammattikorkeakoulututkinto tai ylempi ammattikorkeakoulututkinto tuottaa kelpoisuuden toimia poliisilaissa (872/2011) tarkoitettuna poliisimiehenä, voidaan opiskelijaksi ottaa henkilö, joka tämän lain 22 tai 23 §:ssä säädetyn kelpoisuuden lisäksi on:

3) poliisin tehtävissä edellytettävällä tavalla nuhteeton, jolla ei ole sellaisia sidonnaisuuksia, jotka vaarantavat tehtävien asianmukaista ja riippumatonta hoitamista, ja joka on muutoinkin luotettava;

Opiskelijaksi otettavalta edellytettävästä terveydentilasta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

24 a §

Pelastusalan ammattikorkeakoulututkintoon koulutettaville asetettavat lisävaatimukset

Edellä 22 §:ssä säädetyn kelpoisuuden lisäksi pelastusalan ammattikorkeakoulututkintoon koulutettavan tulee olla pelastustoimen tehtävään terveydentilaltaan ja toimintakyvyltään sopiva. Lisäksi hänen tulee olla nuhteeton, hänellä ei saa olla sellaisia sidonnaisuuksia, jotka vaarantavat pelastusalan tehtävien asianmukaista ja riippumatonta hoitamista, ja hänen on oltava muutoinkin luotettava. Koulutettavalta edellytettävästä terveydentilasta ja toimintakyvystä säädetään tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Eduskunnan vastaus EV 122/2017 vp

Helsingissä 21.11.2017

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri